

Juvenil ataksi hos Norsk Elghund Sort - informasjon

Ataksi hos Norsk Elghund Sort er beskrevet i tidsskriftet Elghunden tidlig på 80-tallet. NMBU, da Veterinærhøgskolen, var den gang engasjert og kom med tilrådninger i forhold til avl.

Ataksi er forstyrrelser av muskelsamarbeidet i sammensatte bevegelser. Ordet ataksi betyr "uten orden". Ataksi er et symptom ved forskjellige sykdommer i lillehjernen. Symptomene kan oppstå allerede ved 4-5 ukers alder. Bevegelsene blir usikre, ristende eller for voldsomme. Hunden klarer for eksempel ikke å stå helt rolig, og gangen blir ustø. Grunnspenningen i muskulaturen og samarbeidet mellom muskelgruppene er unormal og fører til at leddbånd og bindevev må ta over den stabiliserende oppgaven som muskulaturen skal ha. Tilstanden er tidligere beskrevet i tidsskriftet Elghunden på 80-tallet, da også hos Norsk Elghund Sort.

Avlsutvalget for Norsk Elghund Sort mottok rapport om balanseproblemer hos valper i et valpekull i 2014. Man trodde den gang at dette var et enkeltstående tilfelle, da obduksjon av en av valpene tydet på smittsom hjernehinnebetennelse.

Når man nå i 2016 har fått inn ytterligere rapport og kunne sammenstille disse symptomene, var det store likheter. Graden av symptomer har gjort at alle de affiserte valpene per dags dato er avlivet. AUNES v/ leder tok kontakt med NMBU i juli for å innhente informasjon rundt denne sykdommen eller tilstanden. NMBU har tidlig vist engasjement i saken og bidratt på en svært god måte.

Det foreligger enda ikke noen gen-test for juvenil ataksi hos NES – vi understreker at det derfor ikke er 100% bekreftet at dette dreier seg om juvenil ataksi, men symptomene sammenfaller i så stor grad at dette med stor sannsynlighet er tilfellet.

Vi har nå klart å spore opp hundene nevnt i tidsskriftet Elghunden på 80 tallet. Stamtavlene fra 80-tallet og stamtavlene på affiserte valper nå, viser at det er flere felles slektninger til begge foreldre av alle syke hunder og at stamtavlene sammenfaller. Det er derfor en mulighet for at sykdommen kan skyldes et enkelt recessivt gen.

De "syke" valpene

Avlsutvalget fikk sommeren 2016 innrapportert valper med ataksi. Dette gjorde oss i stand til å sammenstille symptomer på valper fra 2 tidligere kull, og samarbeidet med NMBU ble opprettet. Den siste rapporten gjaldt et kull på 6 valper hvor 3 av valpene tidlig hang etter i den motoriske utviklingen.

2 av totalt 7 syke valper har fått alle muligheter i forhold til opptrening og tilrettelegging, men leddplagene m.m blir såpass store at valper med denne lidelsen må avlives ved 6 mnd alder. Dette er valper som det ikke anbefales å overlevere til valpekjøpere.

Vi vet nå om 3 kull hvor det har blitt født valper med juvenil ataksi – det er innehentet en del blodprøver av disse og slektinger.

Avlsutvalget/NEKF samarbeider nå med NMBU og NKK. Dette arbeidet er i innledende fase, men AUNES/NEKF søkte Dyrlege Smidts Stiftelse om prosjektmidler til dette arbeidet tidligere i 2016. Vi har nå på plass over halvparten av budsjettet for prosjektet, og man ser nå på løsninger for å komme i mål økonomisk. Prosjektmidlene skal brukes for å se på genetisk kartlegging av sykdommen, nedarving samt om mulig å identifisere den mutasjonen/genet som er ansvarlig for sykdommen. Dette er tidkrevende arbeid, og vi har få eller ingen svar enda, men vi informerer så snart vi vet mer. Håpet er at det kan utvikles en gentest for å identifisere hvem som er bærer og ikke-bærer av tilstanden i dagens NES populasjon.

AUNES/NEKF ønsker i løpet av våren 2017, å arrangere et informasjonsmøte om tilstanden, hvor vi sammen med oppdrettere og hunde-eiere kan sette oss ned og tenke veien videre. Vi håper å få med oss fagpersoner til dette møtet, men dette er på planleggingsstadiet enda. Her vil vi informere om symptomene som oppstår hos valpene, vise video av affiserte / syke valper, se på stamtavler sammen og rapportere om status på prosjektet så snart vi har de økonomiske midlene på plass.

Samtlige hunder som i avl har gitt syke valper ble umiddelbart stoppet for avl, men står fremdeles på avlsundlisten. Eierne av disse hundene har gitt sitt samtykke til at navn på hundene blir offentliggjort, for at oppdrettere og hunde-eiere av NES skal få kjennskap til situasjonen og kunne ta sine forhåndsregler. **Det er viktig for AUNES å presisere at vi ikke skal fokusere på å finne**

syndebukker, denne tilstanden har ligget latent i stamtavle og gener i flere ti-år. Vi må nå jobbe sammen for å finne en løsning, sammen med NMBU og NKK. Her er arbeidet satt i gang.

De hundene som har gitt affiserte/syke valper er:

Hannhunder:

Lasseruds Loke NO38747/11

Sisotindens Rolex NO57097/09 – SE17188/2009

Tisper:

Kullskogen's B Saga NO55952/12 – SE34647/2012

Kullskogen's BB Tuva NO40717/10

Svart Hunden's Hedda NO40672/10

Hvis det er slik man med ganske stor sikkerhet tror - en enkel recessiv nedarving – så vet vi at disse hundene er bærere. Man må avvente avlsretningslinjer til vi har en gentest på plass, men kombinasjoner som har gitt syke valper gjentas IKKE. Enhver må få gjøre seg opp sine egne tanker, men det sier selv at det er vanskelig å identifisere hvilke hunder som er bærere i NES populasjonen. De hundene som har gitt syke valper har genetiske aner i store deler av populasjonen.

Det er fremdeles svært viktig at oppdrettere som opplever valper som henger etter i motorisk utvikling, tar kontakt med oss i AUNES. Ataksi rammer av erfaring halvparten av valpene i et kull. Dette gjelder valper som har symptomer som beskrevet over. Dette for at vi skal kunne identifisere bærere – dette er en viktig del av stamtavlestudier, samt at man ønsker å samle blodprøver fra disse valpene, foreldrene og friske kulløsken til prosjektet.

Hvis oppdrettere som tidligere ikke har kjent til juvenil ataksi, kjenner igjen symptomene som beskrevet over, så oppfordrer vi dere til å ta kontakt – da det er svært ønskelig med blodprøver av foreldre-dyrene og evt friske kulløsken. Dette vil gradvis hjelpe oss videre til en løsning for rasen.

AUNES vil selvfølgelig også ha rapporter der det dreier seg om valpedød av flere valper i et kull.

Hvis du/dere har spørsmål så kan disse rettes til AUNES leder Camilla Hartz Repshus på epost camirep@gmail.com eller tlf 47 29 65 29.